

Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

De Kruis-Tocht Tegen De Franschen

Clauer, Karl Gottlieb Daniel von

[Erscheinungsort nicht ermittelbar], [1793]

VD18 13412566

[De Kruis-Tocht Tegen De Franschen.]

urn:nbn:de:gbv:45:1-14073

D E
K R U I S - T O C H T

T E G E N D E

F R A N S C H I E N .

* * * * *

Van rondsom weergalmt de stemme des Oorlogs, en alle Vorsten van Europa maaken zich tot den Krijg vaardig. Wien toch gelden deeze gewette Zwaarden, wien deeze opgezette Bajonetten? Is 't waar ó Vorsten! dat gijlieden na 't bloed der Franschen dorstet, dat gij 't Krijgsvuur in 't Oosten dempen wilt, om 't Westelijke gedeelte van Europa in vuur en vlam te zetten? *Gijlieden wilt uittrekken, zegt men, om het aan de Seine ter neergevelde Despotisme weder op den Throon te zetten.* Wat gerechtigd, wat beweegt ulieden daar toe? Waar door heeft de Fransche Natie ulieden beledigd?

A

De

De Franschen hebben zich eene nieuwe Constitutie gegeven; zij hebben hun oud Gotthifch Staatsgebouw, een duister Roofnest met deszelfs schrikverwekkende Muuren, enge Vensteren, menigvuldige Ophaal-bruggen, donkere Gangen en Beeren-hoelen, ter neder-geworpen, om zich in deszelfs plaats eene zekere, luchtige, helle, bekwaame, den smaak, zeden en levenswijze van derzelve bewoners veel meer aangename woning weder te bouwen — en zij hebben 't einde van hun lijden bereikt. Deeze onmenschelijk mishandelde Natie is van huis-dieren der Koningen, des Adels en der Priesteren weder tot Menschen geworden: zij heeft de Wetgeevende Magt, door hunne Koningen te zeer misbruikt, uit derzelve handen te rug genomen, en hun alleen de Uitvoerende gelaaten.

De Franschen gelooven thans niet meer, dat Deugden, Talenten en Weetenschappen, eveneens als Ouders erf, tot de Kinderen overgaan: bij hen kan men niet meer met de verdiensten zijner Voorouderen zijne eigene naaktheid en onwaardigheid bedekken; bij hen heeft eindelijk 't Adelijk Hart en Denkswijs den voorrang boven eene Adelijke Afkomst verworven.

De Franschen gelooven, dat eene éénige goede daad Gode welbehaagelijker zij, dan honderd lange, ziellose

gebe-

gebeden van onmatige Lediglopers in hunne bruine of zwarte Pijen, die zich van alle burger-plichten, van allen dadelijken bijdrag tot het algemeene best ontsla- gen rekenen, en evenwel op alle de voordeelen der Maatschappije aanspraak maaken; zij hebben de Kloof- ters vernietigd en de Monniken en Nonnen tot de da- delijke Godsdienst te rug gebragt.

De Franschen hebben opgehouden te gelooven, dat men om Leeraar en Priester van eenen Godsdienst te zijn, wiens eerste Oprechter zelfs niets bezat, genoegzaa- me inkomsten moest hebben om eenen schitterenden Hofstaat, Hardloopers, Matrefften, eenen Stal met Engelsche Paarden en wat dies meer behoort, te kun- nen houden.

De Oprechter der Christelijke Godsdienst heet niet Heer van Christus. Zij hebben opgehouden te geloo- ven, dat men om Bisshop te zijn zijne quartieren, even als een Arabisch Paard de zijne, moet hebben. Ver- dienften van Geest en Hart, bekwaamheid anderen te onderrichten, 't verstand te overtuigen, 't hart te roe- ren, ijver tot betering des levens, tot deugd en goede werken, deeze zijn de eigenschappen, welke de Fran- schen nu van hunne Bisshoppen vorderen. Het ge-

drag

drag hunner Priesteren moet levendige voorbeelden dier deugden opleeveren, welke hunne mond predikt.

De Franschen hebben opgehouden te gelooven, dat men de kennis der Wetten, de gerechtigheid eenes onpartijdigen Rechters, de eerlijkheid eenes Staatsdienaars, de Krijgskennis eenes Officiers even eens, als bij den Bakker een brood, kan koopen, 't verkoopen der Staatsampten hebben zij afgeschafte, de Parlemen-ten vernietigd, en een einde gezet aan de knevelarijen der Pachters van 's Land's Middelen.

De Franschen houden 't beter de Pleitgedingen te voorkoomen of bij te leggen dan dezelve te besliffen, gelijk men 't grooter weldaad rekent eenen Beenbreuk te verhoeden dan eenen te geneezen. — Daarom is 't dat zij bijzondere Vreede-Rechters hebben aangesteld, — nu zullen er ongelijk weiniger Procesfen en Executien zijn, — ook zullen die elendigen, die hun voedzel in de vruchten van onmin en tweedracht zoeken, verdwijnen.

Buiten deeze Revolutie was een Banqueroet voor Frankrijk onvermijdelijk geweest, en veele duizenden bedrogene schuldeischers, zo wel in als buiten 't Rijk, zouden daar door aan den Bedelstaf geraakt zijn —

doch

doch thans ijzen de Franschen van den naam zelfs van bedrog en betaalen hunne schulden.

Zo lang er een Despoot op Frankrijks Throon zat, beevde ieder haarer Nabuuren uit vreeze van door deezen vraatzuchtigen Reuse verslonden te zullen worden; en nu is eene eeuwige vrede met alle deszelvs Nabuuren eene der grondstellingen van dat thans zo machtig Rijk. —

Zie hier de Misdaad dezer Natie, waar over gijlieden u wreken wilt. — Zie hier die Constitutie, door de welke de Franschen zich gelukkig reekenen, en welke gijlieden dreigt te vernietigen.

Is dezelve hun geluk, waarom zouden wij ze hun misgunnen? Eene Staatsgesteldheid, bij welke de Fransche Natie gelukkig is, of waant te zijn, is daarom juist geen geluk voor andere Volkeren, die in eenen geheel verschillenden graad van Cultuur zich bevinden; en ook is de Wensch om gelukkig te zijn niets minder dan eene inbreuk op het Volks-Recht van Europa, en geheel geene zaak waar bij de toestemming van Nabuuren te pas komt.

Is hun Geluk een droom: waar is 't Tractaat, 't welk ulieden recht geeft hen daar in te stooren, en 't welk de bescherming van 't Despootismus van ulieden vor-

dert? Frankrijk heeft door de Westphaalsche Vrede de Duitfche Staats-gesteldheid in haare befcherming genomen, doch niemand heeft de Staats-gesteldheid van dit Rijk of 't Despotismus van deszelfs Koningen onder zijne befcherming genomen. Voor wien wilt gijlieden ook het zwaard trekken: voor den Koning? Hij begeert uwe hulp niet. LODEWIJK de XVI heeft de nieuwe Constitutie bezwooren, en zich, in 't aanzien der gantsche Natie en van geheel Europa, haaren Vriend en Verdediger verklaard. Eene binnen gewisse grenzen beperkte doch zekere Magt eenes Konings over een vry Volk is Hem waarder, dan die eenes Despooten over vier-en-twintig Millioenen miltzieke Soldaaten, over wiens hoofd het zwaard van DIONIJSIUS steeds blijve zweeven. En eene bestemde aanslag ter verteering, die echter de geheele inkomsten eenes Zweedschen Konings overtreffen, is Hem liever, dan de uitgeputte Schat, die dagelijks met het gevaar eenes Staatsbanqueroets, en de ijzelijke gevolgen daar van, te kampen heeft.

De Natie heeft ulieden nog minder geroepen —
 en al hadt gijlieden in de daad het recht ulieden in de inwendige aangelegenheden der Franschen te mengen, zo ware het doch dwaasheid deze Natie door hun en

on-

onzer Kinderen bloed te willen bekeeren. Tijd en ondervinding mogen dan hier hunnen post verrichten; zij zullen het zonder onze hulp doen, en deeze Bekeering kost ons nog geld nog bloed. Deeze beide zijn 't, welke de Zweeden bekeerd en hen hun Staats-Gestel reeds tweemaal in deeze Eeuw hebben doen veranderen, zonder dat daarom een droppel nabuurig Bloed 't aardrijk heeft geverfd.

Wat raakt het ons als Nabuuren, of Frankrijk aan eenen éénigen dan aan twaalf honderd Wetgeveran gehoorzaame, of dat Volk van Matressen, Staatsdienaaren en hunne Wezens, dan van gelaftigden uit 's Volks midden, bestierd worde? wat ligt er ons aan gelegen of de Fransche Priesters in 't vervolg vet dan mager zijn, of de Franschen de menschen naar hunne daaden, weenschappen en bekwaamheden, dan naar geërvde brokken van eenen gezegelden Ezelshuid willen schatten? wat kan 't ons scheelen of er in Frankrijk nog al, dan geen, Hartogen gevonden worden, die niets te beveelen, Graaven die niets te rechten hebben? of 't Volk van 's Lands Pachteren gevild, dan of 't van eerlijke (Verwalters) Dienaaren bediend worde? Wat raakt het ons of de Franschen zich door Vreede-Rechters willen laten vergelijken, dan of zij dol genoeg
zijn

zijn zich door Rechters en Advocaaten te laten uitkleeden? Meent gijlieden gelukkiger te zijn, wen eene POMPADOUR en DU BARRIJ 't Roer van deezen Staat in handen hebben, wen een dwingelandifch Staats-Dienaar geheele honderden ongelukkige flagtoffers zijner wraak of zijner beledigde baatzucht in de Bastille laat verrotten, wen men op 't einde van ieder verordening der Fransche Koningen, *car tel est notre plaisir*, leeft? Zal ulieder macht met de Buiken der Fransche Prelaaten toeneemen? Zal uwes Lands-Handel gestoord worden, als de Prins van Condé voortaan maar alleen Heer Condé genoemd word.

„ Maar — dunkt mij, hoor ik hier de Fransche Aristocraaten schreuwen, „ onze zaak is de gemeene „ zaak der Koningen. Deeze vreezelijke Staats-om- „ wenteling is eene Elektrifche schok, die gantsch „ Europa geschudt heeft, en der Franschen groot voor- „ beeld zal niet zonder naarvolgers blijven; van hen „ zullen ook andere Volken leeren die Koninglijke Ma- „ jesteit onder den voet te treden, zo als men dezelve den 14 Julij en den 6 October 1789 te Parijs en te „ Versailles werkelijk onder den voet heeft getrapt; „ en der Franschen Staats-ketterijen, gepredikt door „ de Zendelingen hunner *Propaganda*, zullen, even eens „ als

„ als hunne Modes en Wispeltuurgheid, wel dra
 „ gantsch Europa aansteeken „

Zo spreekten deeze Rustverstoorders, die niets liever wenschen, dan ten koste hunner Buuren hunne handen in 't Bloed hunner Landgenooten te wasschen. Doch geeft deezen Vijanden der Koningen en des geheelen menschelijken geslachts geen geloov; daar, waar zij ongestraft kunnen plunderen, en hunnen Roov met geile Boeleersters, en andere Voorwerpen, die hunnen Wel lust ten dienst staan, kunnen verbrassen, daar is hun Vaderland. Dat geen, 't welk zij de zaak der Koningen noemen, is niets dan alleen de hunne. Hoe? meendet gij dieden voor 't gezach der Koningen te vechten? Neen! verre van daar! 'T is voor Matressen, voor snoode Koppelaars, misschien door Kruis en Star verzierd, voor den Koninglijken in 't Fluweel gedoschten Nachstoel-drager, voor onwaardige Gunstelingen, voor dwingelandsche Staats-Dienaaren en even zulke Stedehouders in de Provinciën, voor roovgierige Lands-Pachteren met hunnen aanhang, voor opgeblazene Parlementen, die zo gaarne bij beurten over den Koning zo wel als over 't Volk den meester spelen, voor vet gemeste Prelaaten, die zig voor Vertegenwoordigers der Godheid willen doen doorgaan, en uit dien hoofde zich zelve als

Heeren en Meesters van den Staat en der Regenten, wiens dienaaren zij zijn, opwerpen, die met eene onbeschaamde trotschheid, door 't weigeren des Burger-Eeds openlijk verklaard hebben geene Burgers en Onderdaanen van dien Staat, welke hen loont en beschermt, te willen zijn; voor luije Monniken en Nonnen, die hunne luiheid en bedelarij, die gij zelfs met 't Tuchthuis straft, of ten lande uitjaagt, voor Godsdienst uit venten, en daar door de noeste vlijt 't brood ontsteelt, voor de Wapens en Buffels-hoorns van zodanige Edellieden, die te lui zijn zich eigen verdiensten te verwerven, en alleen om hunner voorouderen wille, dien zij zo weinig gelijk zijn, geëerd willen worden, Voor dezen is 't dat gij zoudet vechten. Hunne Dwingelandij, waar toe zij den naam en de macht des Goeden Konings zonder zijn weeten misbruiken, waar door der Franschen woede werd gaande gemaakt, vind eene onverwinnelijke hinderpaal in de nieuwe Constitutie, — en de herstelling dezer Tijrannij is die zaak, tot welker verdediging zij de ondeugendheid hebben ulieden uittenodigen. Ik zegge de ondeugendheid: dan eene Staats-gesteldheid te beschermen, in welke nog de Bezittingen, nog de Eer, nog de Vrijheid eenes Burgers veilig is, en niemand zeker is van niet door eene

Lettre

Lettre de Cachet uit zijn Bed geligt en onverhoord in de helen eener Bastille geworpen te worden, in welke millioenen van Menschen zich met eenen razenden honger 'snagts op een weinig elendig stroo moeten behelpen, en 'sdaags nauwlijks huune naaktheid met eenige lappen kunnen bedekken, en dat alleen om de zinnen van eenige reeds door overmaat van weelde ontkrachte Wellustelingen te kittelen, door welken voor de Koninglijke Jagthonden beter zorg gedraagen word, dan voor den braven Soldaat die bloed en leven voor het Vaderland waagt, den menschen het brood ontnemen om het den Konijnen voor te werpen, en de vlijt van duizend of misschien meer Familien van een geheel jaar op eenige kaarten gezet word; — eene zoodanige Staats-gesteldheid te bewaaren kan wel de gemeene zaak van Oostersche Despooten zijn, die hunne Onderdaanen als eene kudde Vee behandelen, doch nimmer die van Europeische Koningen, welke, met FREDERIK DEN EENIGEN, het Volk niet om der Regenten, maar deze om 's Volks wille gemaakt te zijn gelooven, en 'tzich eene eere rekenen aan de spits van vernuftige Menschen te staan. Eene zulke Staatsgesteldheid te verdedigen, zoude eene bevlekking uwer eigene eere, eene belediging uwer eigene Volken zijn; dat

ware

ware de grondstellingen eener Tijrannische Regeering openlijk billijken. — En wilt gijlieden uwen Onderdaanen in 't aangezicht zeggen dat zij niet dan Huisdieren zijn; dat hun vermoogen, hunne Vrouwen en Kinderen, hunne eer en leven uwe Eigendommelijke Bezittingen zijn; dat al 't genot dezer Waereld aan ulieden behoort, en daar aan te arbeiden, daar voor te leeven en te sterven alleenlijk hunne bestemming zij; dat gijlieden hen naar welgevallen, gelijk een Krijgs-Minister BRIENNE eens, om eenige weinige Oproerigen, eene menigte onschuldige weerlose Mannen, Vrouwen en Kinderen ter dood liet brengen, ter slagbank voeren kunt, en dat lijden hun lot zij, gelijk dat van een Schaaap het welk onder 't mes zijnes Heeren sterft? dat zij verre! Wij weten al te wel dat gijlieden diergelijke beginzels verfoeit, die alleen Slachters en Jagers, maar geene Regenten kunnen bezielen, die Voorstanders zijn van Maatschappijen van vernuftige Menschen, in welker geluk gijlieden het uwe zoekt. Vaart voort uwe Onderdaanen daar van te overtuigen, en dan hebt gijlieden geene Fransche Revolutie, noch Parijsche *Propaganda* te duchten; als dat anders een Aristocratisch relletje mogt zijn, om ulieden eene Natie als eene Vijandin uwer Rust afte maalen, die voor gantsch Europa

ropa

ropa van alles dat naar verovering zweemt afstand gedaan heeft, en niet anders dan ter verdediging haarer Vrijheid en Eigendom de Wapenen zal opvatten.

Wel verre van te onvreden te zijn over de Fransche Constitutie, moest gijlieden God danken, dat hij U van de gevaarlijke Nabuurschap van eenen der machtigste Despooten bevrijd heeft. Hebt gijlieden dan de menigvuldige smerten, die de geffels der Fransche Despooten ulieden hebben doen gevoelen, zoo ras vergeeten? Wien hunner Nahuuren heeft niet de droevige ondervinding hunner Woede en Overwinningszucht geleerd? Van KAREL DEN VIII af, zijn reeds Italië, Duitsland, de Nederlanden en Spanje van Fransche Heeren beurtelings verwoest geworden. Verteerde niet LODEWIJK DE XIV de gansche Paltz in een Afchhoop? bracht hij niet Holland op den Rand des verdervs? veroorzaakte hij Spanjen en Italië niet de ijzelijkste angst? en zoude hij niet gantsch Duitschland tot een Fransch wingewest gemaakt hebben, zo de overwinning bij Hochsted zijne veroveringen geen perk en paal gezet had? Dit alles heeft één Despoot gedaan. Gantsch Europa moest bijna alle haare macht aanwenden om zijn Juk af te keeren. Hij heeft den verbaasden Nabuur getoond, wat Frankrijk onder 't bewind van

eenen

eenen onbepaalden Alleenheerscher, die de krachten van dit zo groot, volkrijk, vruchtbaar, door Handel en Nijverheid, door den Geest en 't Character van deszelys Inwooneren zo machtig Rijk wel te gebruiken weet, vermag. Dat LODEWIJK DE XVI de vrede beminne, en den Olijftak aan den van bloed druipenden Lauwrier voortrekke; op eenen LODEWIJK DEN XVI kan doch ook een Veroveraar, een Monarch, door denzelven Geest als LODEWIJK DE XIV bezielde, volgen; of geeft Hem maar alleen Oorlogzuchtige Ministers, gelijk aan eenen RICHELIEU, en terstond is Frankrijk, door rust en nijverheid gesterkt, wederom de schrik en geessel aller haarer Nabuuren. Gewis hadden wij voor eene Eeuw deeze Staats-verandering met Vuurwerken en een *Te Deum Laudamus* gevierd; gewis hadden wij eenen MIRABEAU en zijne waardige Vrienden, als Engelen tot behoud des Menschdoms, van 't Opperweezen gezonden, gepreezen. En gijlieden wilt eenen zo machtigen Despoot het hem ontwongen zwaard, nog rookend van 't bloed uwer Vaders en Broeders, weder in de handen geven, op dat hij daar mede ook uwe Kinderen en Kinds-kinderen ombrenge! En dit alles deelt gijlieden, niet voor LODEWIJK DEN XVI, maar alleen voor eenige vlugtende of zwervende

Aristo-

Aristocraaten, die van spijt barsten, dat men hun de gelegenheid om in den Ootlog hunne Nabuuren, en in Vreede hunne Medeburgers te plunderen, ontnemen wil. Dan, zij zijn het eigenlijk, voor wien de Despoot den éenen twintigsten penning na den anderen uitschrijft, voor wien hij den krijg voert, en die den Roov, Vriend of Vijand zonder onderscheid afgezet, onder elkanderen verdeelen. Tot groot geluk der Waereld heeft de Natuur nog nimmer eenen Despoot voortgebracht met honderd Zinnen en eene Maag, groot genoeg om eenen geheelen Tarwen-oogst te verslinden: doch door de Aristocraaten word hij tot zulk een honderd-zinnig, en alles verslindend Ondier; en zo menigmaal als **LODEWIJK DE XIV** de Grenzen des Rijks verwijderde, juichte de gantsche Zwerm der Koninglijke Roov-Vogels; dan waren er nieuwe Intendants-plaatsen, nieuwe uitzichten op Leengoederen, die, bij gebreke van Erven, op den Leensheer weder te rug vallen, nieuwe geestlijke jaarwedden, en nieuwe uitzichten voor de Schraapzugt der Lands-Pachteren: en ware de zevenjarige Oorlog niet voorgevallen, nimmer had zich **TOULLON** en zijne Broeders in Hanover en Hessenrijk geplonderd. Lust tot overweldigen is de heer-

fchen-

fchende Hartstocht van Despooten en Aristocraaten, beiden doen zulks voor zich zelve. Doch voor wien wilde nu de nieuwe Fransche Natie veroveringen maaken? Wat zoude de Fransche Burger 'er bij gewinnen als de Mentzer en Paltzer zijne Medeburgers wierden? zoude hij daar door rijker of gelukkiger zijn? Als hij de vruchten zijner vlijt en zijner bezittingen in rust en zekerheid, zo wel voor in- als buitenlandsche Vijanden mag genieten, als hij vrijheid voor zijn Perzoon, voor zijn geweten, en tot alle bedrijven heeft, die niet tegen de Wetten des Staats strijden, zo zijn alle zijne wenschen vervuld. Daartoe behoeft hij geen hulp van nieuw gewonnenen Wingewesten, de krachten van een Volk, uit vier-en-twintig millioenen menschen bestaande, zijn hem genoeg. Door de nieuwe Constitutie hebben de Franschen, al hadden zij zulks niet plechtig verklaard, van zelve opgehouden eene veroverende Natie te zijn, zij is de zekerste beveiligster uwer Grenzen; geene Chineefche muuren, geene hooge Alpen, geene breede Stroomen, of bezwoorene Vrededonden zijn zo zeker: wel verre van dezelve te vernietigen, moest gijlieden haare ijverigste Beschermers zijn.

Overtuigd van het gevaar het geen 'er in steekt, eenen

nen

nen machtigen Despoot ten Nabuur te hebben, houden onze Europeifche Vorften het voor eenen grondregel in de Staatkunde, het despotisme bij anderen zo veel mogelijk te keeren, offchoon zij er niet wars van zijn hetzelve in hun eigen land te bevorderen. Als de Vrijheid der Duitfche Rijksftanden met het despotisme van FERDINAND DEN II worfde, hield nog GUSTAAV ADOLPH, nog RICHELIEU, het voor der Koningen gemeene zaak zich met den Despoot ter onderdrukking der Natie te veréénigen. Zij werden de Schutsheeren der Westphaalfche Vreede, zonder daarom te vreezen, dat het groot voorbeeld van 't nabuurig Duitschland hunne onderhoorigen tot iets diergelijks zoude aanvoeren, of het Zweedsch of Fransch Staats-gestel 't onderft boven keeren: ja dezelfde Fransche Staats-Dienaar en Cardinaal, welke de *Godsdienst-Vrijheid* der Hervormden vernietigde, de politieke Vrijheid van Frankrijks onderhoorigen den doodsteek gav, werd der Duitfchen Bescherm-Engel. — Die Natie alzoo, ô Duitfche Vorften! welker Constitutie Gij thans te vernietigen dreigt, is die zelfde, aan de welke Gij de uwe te danken hebt, dieze Ulieden, zelfs met haar bloed heeft, helpen bevechten. Toen Zweeden met KAREL DEN XII 't despotisme haarer Koningen be-

B

groev,

groev, dachten haare Nabuuren aan niets minder dan aan 't bestrijden der nieuwe Constitutie van dit Volk; ieder verheugde zich de macht eenes Alleenheerschers, dien als Despoot alle zijne Nabuuren vreesden, binnen engere paalen beperkt te zien. De schrikkelijke Staats-omkeering in Engeland, welke aan STUART's Geslagt niet een deel der Koninglijke macht, maar wel den gantschen Throon kostede, maakt nog in onze dagen den grondslag van Engeland's Staats-gestel, en van de beperkte macht haarer Koningen, uit. Voor den vluchtenden Despoot de wapenen op te vatten, hield toen niemand voor 't algemeen belang der Koningen. Kunt Gijlieden het den Franschen niet vergeeven, dat zij de Koninglijke Macht bepaald, en haare misbruiken afgeschafft hebben; dan moet Gijlieden nog veel meer de Zwitsers, de Hollanders en Noord Amerikanen uitroeijen, die alle Koninglijke Magt, ja zelfs den naam daar van onder zich verdelgd en weggenomen hebben. Deeze Vrije-Staaten zijn egter meerendeels onder den bijstand van gekroonde hoofden ontstaan; en nog voor weinige maanden is den Belgen door hunne Nabuuren eene Staats-gesteldheid verzeekerd, waar door de reeds beperkte magt hunner Regenten binnen nog engere paalen beperkt wordt. Zoude dat geene, 't welk bij
de

de Revolutien van Duitschland, Engeland, Zweeden en van Nederland, schoon ongelijk veel zwakker, als eene regel van Staatskunde gehouden wierd, zoude dat bij de Revolutie eenes Rijks, zo groot en onverwinnelijk sterk als Frankrijk, wiens Despootten ééns alle hunne Nabuuren met het Juk van overheersching dreigden, minder vernuftig, minder raadzaam zijn? Dat geene, 't welk den Hollanderen eenen tachtich jaarigen Oorlog, en Duitschland dertig jaaren krijgens kostede, 't welk het zelve bijna gansch verwoefte, heeft Ulieden, nog den Franschen, dank zij der Voorzienigheid! tot dus verre nog Bloed nog Geld doen spillen; — of brengt misschien ook het Europeische Volks-Recht dit meede? en behooren een groot aantal Verminkten en Stroomen Bloeds als oorspronkelijke Plegtigheden bij iedere Staats-Revolutie? Staat het zonder deezen den Franschen niet vrij eene Staats-gesteldheid aan te neemen, in dewelke eene eeuwige Vrede met hunne Nabuuren eene der eerste Grond-Wetten is? Zo lang Frankrijk zich bij haare tegenwoordige gesteldheid houd, zal zij nooit wederom Europa's Evenwigt stooren; waar van Gijlieden altijd zo ijverzuchtig waart; met deeze verzekering, waar na Gijlieden zo lang gewenscht hebt, en waar toe uwe Voor-

vaderen, met opoffering van zo veele Millioenen Menschen en Geld, LODEWIJK DEN XIV en XV te vergeevs zогten te dwingen, koomt tegenwoordig deeze grootmoedige en edeldenkende Natie u van zelfs tegen, zij heeft ze in haare Wet-tafelen ingegraaven, en reikt Ulieden vrijwillig tot eene eeuwige Vreede de handen toe.

Alles vestigt oog en ooren op ulieder besluit. Zoudet Gij deeze ter Vreede aangebodene handen te rugge wijzen? hier door zoudt Gijlieden openlijk verklaaren, dat Gijlieden zelfs op veroveringen uitgaat, en onder voorwendzel van eenen Koning, die ulieder hulpe niet begeert, of eenen kwalijk te vrede Partij tegen haaren Souverein bij te staan, 't welk Gijlieden, zonder inbreuk aan 't Volkeren-Regt en uwe eigene Grond-wetten te begaan, niet doen moogt, alleenlijk maar gelegenheid zoekt, met behulp eenes Franschen Burger-krijgs uwe eigene Staaten met Fransche Wingewesten te vergrooten, en dat Rijk, even eens als de machtige Nabuuren wel eer 't onéénig Poolen deden, onder Ulieden te verdeelen.

Maar — dunkt mij, hoor ik hier de Duitsche Vorsten inbrengen, hoe kunnen Wij aan der Franschen gerechtigheid en vreedelievendheid gelooven, daar zij Ons, ge-
duu.

duurende de vrede zelfs, als vijanden behandelen! Hoe kunnen wij vrede houden met eene Natie, die onzen Vorsten in den Elzas en Lotharingen hunne Rechten en Eigendommen, en onzen Bisschoppen en Aarts-Bisschoppen de Rechten van 't Gebied hunner Bisdommen beneemt, zonder eenigzins acht te geeven op de plechtige Vreedes Tractaaten, en 't Recht, 't welk de Bezitting van ondenkelijke tijden hun geeft; die door uitgezondene Apostels haarer Propaganda, dat vuur des oproers, 't welk haar zelve verteert, in onze vreedzaame Gewesten ook zoekt te verspreiden? Gij klaagt over die Propaganda; veel heb ik daar van gehoord en geleezen; doch waar zijn de bewijzen daarvan? Waar heeft men de Zendelingen van deeze Maatschappije gezien? en welke onrusten hebben Zij gesticht? Wen 'er ook in andere Landen Volks-bewegingen zijn voorgevallen, zo volgt daar uit nog niet, dat dezelve door Fransche Zendelingen gestookt zijn. De nu en dan voorgevallene Onrusten hebben reeds zo veel onderzoek veroorzaakt, men heeft zo sterk de aanstokers naagevorscht, men zoude hen gewis, zo ze Apostels der Propaganda waaren, openlijk met bewijzen genoemd, en de Aristocraaten, die zich zo bevlijtigen alle Nabuuren tegen hun Vaderland in 't Har-

nasch te jaagen, zouden zulks van alle Toorens uitgebazuind hebben; derhalven is deeze Propaganda hoogst waarschijnlijk niets dan eene Aristocraatische Harzenschim, waar door men bij Ulieden deeze Natie afschildert als Uwer ruft en aller Koningen Vijandin, en U zoekt te beweegen om haar als zodanig te onderdrukken. Ik vind ten minsten geen grond, waar op men eene zaak zoude kunnen gelooven, die nog zo weinig beweezen is.

Doch stelt eens, dat deeze Propaganda iets meer dan een louter verdigtzel zij: zo zijn doch de handelingen van een bijzonder Gezelschap daar om nog niet als handelingen der gantsche Natie aan te merken; even zo weinig als men de gantsche Natie beschuldigen kan over de misdaad, welke eene menigte Fransche Sluikhandelaars in eenen Nabuurigen Staat pleegen. Nergens leeze ik, dat eenige Nabuurige Moogendheeden zich deswegen tot de Nationaale Vergaadering of tot den Koning gewend, nog ook, dat Deeze dergelijke handelingen gebillijkt hebben. In zulken geval alleen zoude men begerechtigd zijn de Natie zelve hier mede te beschuldigen. Wen Gijlieden eindelijk uwe eigene handelingen nagaat, vrees ik zeer, dat Gijlieden zelfs de bewerkers uwer onrust zijt. Alle Nieuws-papieren zijn, van den aanvang dier Revolutie tot den huidigen dag, zelfs

zelve opgevuld geweest met de klaarste blijken van Ulieder misnoegen, en duideden eenen aanstaanden Oorlog tegen de Franschen aan. Zommigen Uwer hebben hunne Gezanten hals over kop te rug ontbooden, zonder hunne plaatzen wederom te vervullen; dreigende Oorlogs-toerustingten zijn aan de Fransche Grenzen geschied; de Vluchtende Aristocraaten heeft men niet alleen met veel iever opgenoomen, maar de Nieuws-papieren zeggen zelve, dat men hunne wervingen tegen hun Vaderland begunstigt, en dat zij onder de bescherming der Nabuuren bezig zijn met Frankrijks ondergang te bewerken, en eenen Burger-krijg aan te steeken. En Gijlieden wilt u nog beklagen, dat de Franschen Ulieden als hunne Vijanden, als Bondgenooten der Aristocraaten, aanzien; dat zij juist die zelfde middelen ter uwer onrusting gebruiken, waar van Gijlieden u tegen hen bedient; dat zij Ulieden door vrees voor inwendige onlusten, van eenen aanval op hunne Grenzen, en 't stookten van eenen Burger-krijg tragten af te brengen? Of dusdanige middelen, welke der Koningen Staat-kunde, zo dikwijls in oude en nieuwe tijden, tot ontzeenuwing eenes geheimen of openlijken Vijands gebruikte, geoorloofd of raadzaam zijn? en of ze alleen in Oorlogs tijden, dan ook in eenen onze-

keren Vredes tijd gebruikt moogen worden? daar van wil ik nu niet spreken. Doch wanneer Gijlieden u tegen de Franschen van dusdanige middelen bedient, of dezelve begunstigt, wanneer Gijlieden Hen met eenen inwendigen Oorlog dreigt; zo kunt Gijlieden u niet verwonderen, dat Zij die rampen, welke Gij Hun bereid, op uwe koppen zoeken te doen te rugge keeren, dat Zij wederom schieten op die geenen die op hunne harten doelen; en dat geene, 't welk in de Kabinetten der Koningen Staatskunde genoemd word, kan geen schennis zijn, indien 't anders deezen naam niet verdiende, wijl 't eene geheele Natie is, die 't bedrijft. Houdt op Hen te dreigen; gunt Hun die vrijheid, die nog nimmer eenen Vrijen Staat betwist is, zich zelve eene Regeerings-form naar hun welgevallen te kiezen, en hunne huislijke aangelegenheden zonder vreemde tusschenkoomst te beslechten; en die ijdele verbeelding, welke uwe rust stoort, moet en zal van zelfs verdwijnen, ten zij men 't gezond menschen verstand aan eene gantsche Natie ontzeggen wil.

De Franschen zouden uwe Mede-Vorsten in den Elzas en Lotharingen van hunnen Eigendom beroofd, en den Westphaalschen, zo wel als den Weener Vrede verbrooken hebben? Harde Beschuldiging!

Ieder

Ieder een weet deezen beroemden Strijd, welke, tus-
schen eenige Duitfche Rijks-Vorften en de Nationaale
Vergaadering, over de opheffing der Leen en Kerk-Rech-
ten, (Feudal en Diocefen Rechte) die zij in Frankrijk
hadden, ontftaan is. Gaarne laat ik 't onzen Duit-
fchen Rechts-Leeraaren over, van de tegenftrijdigheid
den Westphaalfchen en Rijswijfchen Vreede met elkan-
der over één te brengen, en uit den Weener Vreede van
1735, waar in gemeene menfchen-oogen niets vinden
kunnen, die Rechten der Lotharingsfche Bezittingen
onzer Vorften, als onmiddelijk aan 't Duitfche Rijk be-
hoorende, en de Grenzen des Rijks- en Lands-gezachs,
waar van de Keizer en 't Rijk afstand gedaan hebben,
op te zoeken.

De Twist, in hoe verre de Vorften der Elzas onmid-
delijk aan het Duitfche Rijk verknogt zijn, is oud.
Reeds **LODEWIJK DE XIV** behandelde hen als zijne
Onderdaanen, en ook Hij beriep zich op de West-
phaalfche Vreede; of zulks met recht of onrecht ge-
fchiedde is, hier de plaats niet om te bepaalen, vermids,
zulks eene afzonderlijke verhandeling vorderen zoude.
Dit echter kan niet geloochend worden, dat juist die zel-
fde Vorften, welke zich tegenwoordig zo ijverig op
den Westphaalfchen Vreede, op hunne onmiddelijke ver-

knogtheid aan 't Duitſche Rijk, op de Beſcherming, op de Rechten en Plichten van 't Duitſche Rjks-Verbond beroepen, en zo gaarne hunne Bondgenooten overreedten willen, om voor hen de Wapenen op te vatten; dat juist Die zelfde, zeg ik, zich met hunne in den Elzas geleegene bezittingen aan 't Franſche Rijksgezag door bijzondere verdragen onderworpen, en de zogenaamde *Lettres-Patentes* aangenoomen hebben. Zij hebben zich dus van hunne betrekking tot 't Duitſche Rijk afgeſcheurd, en thans klaagen zij over verongelijking! zij hebben der Franſche Macht en Wetten hulde gedaan, hebben zich als Franſche Onderdaanen en Leeden van 't Rijk erkend; en echter ſchreuwen zij over onrecht, als zij door de Nationaale Vergaadering als zodanigen behandeld worden! zij hebben zich van 't Duitſche Rijks-Verbond los geſcheurd, en echter maaken zij op des zelfs beſcherming, en de Rechten der Duitſche Bondgenooten, aanspraak. Dit hebben zij zelve gedaan, en nu moeten Wij overige Duitſche Bondgenooten ons goed en bloed opofferen, om deeze verdragen wederom te vernietigen, wij moeten nu voor de gevolgen hunner handelingen boeten, en ons in eenen Oorlog wikkelen, welks ijzelijke gevolgen men naauwlijks bereekenen kan. Dus niet de Franſchen, maar

maar U zelven moet gij beschuldigen, Gijlieden zelve zijt de Werkbaazen van alle uwer rampen, welke Ulieden thans treffen, en welke de gevolgen uwer onderwerping zijn.

Waar over hebt Gijlieden U dan eindelijk te beklagen? over 't opheffen der Leen-rechten? Ieder Rijks-burger is verpligt een gedeelte van zijnen Eigendom tegens eene genoegzaame schadeloos-stelling tot welzijn des Staats, en ten algemeenen beste, op te offeren. Dit is eene waarheid niet alleen der Natuur, maar ook des Duitfchen Staats-Rechts, die onder den naam van 't *Dominium Eminens* van alle Duitfche Rechts-Leeraaren geleerd, en van alle Duitfche Vorften uitgeoeffend word. De Nationaale Vergaadering heeft even deze zelfde waarheid, in de verklaring der Mensch- en Burger-rechten, onder de Grond-wetten van het Fransche Rijk aangenomen; en daar de Vorften van den Elzas, zedert hunne onderwerping, Leeden en Onderdaanen des Franschen Rijks zijn, zijn Zij even als ieder ander Fransch Burger aan 't algemeene Welzijn een zodanig offer schuldig. Schadeloos-houding is alles, wat zij van den Souverein verwagten kunnen; en deeze is hun reeds door deszelvs Gerechtigheid aangeboden, en deeze kunnenze ook maar alleen bij Denzelveu zonder schending

ding

ding hunner pligten, als Onderdaanen, en bij geene Uitheemsche Rijks-vergaadering zoeken.

Hebben zij zich, zonder voorweeten en inwilliging des Duitschen Rijks, aan Frankrijks Hooge Macht onderworpen; zijn daar door de Hooge Rechten des Duitschen Rijks gekrenkt geworden, en heeft het Duitfche Rijk het recht om tegen zodanige Verdragen op te koomen; dan is dit nog maar een Recht van 't Duitfche Rijk, maar niet van Ulieden; dan geschied Ulieden althans geen onrecht, als Frankrijk die Rechten, welke Gij aan 't zelve door uwe onderwerpings-verdragen afgestaan hebt, tegen Ulieden uitoeffent; en dus kunt Gijlieden door vóór te geeven, dat aan anderer gerechtigheid daar door te kort gedaan is, even zo weinig uw ééns gegeeven woord en trouwe breeken, als de Verkooper eenes Leengoeds, wegens de noch niet ingekoomene goedkeuring des Leens-Heeren, het verkogte goed van des Koopers handen te rugge eiffchen kan; en dus hebt Gijlieden ten minsten geen recht meer de bescherming uwer Bondgenooten, als een pligt, van hen te eiffchen, waar van Gijlieden zelve afstand gedaan hebt. Hunnen vrijen wille moet Gijlieden het ten eenenmaale overlaaten te overleggen, of Recht en gezond verstand het hun aanraaden, om stilletjes te laaten

ten

ten gaan, 't geen niet meer te veranderen is, en de Verdragen deezer Vorsten te billijken, of — na een bijna honderd-jaarg stiltzwingen te waapen te vliegen, en eenen Machtigen Vijand zijn recht uit de Handen te wringen, in welks bezit men hem zo lang gelaten heeft, dat men 't zelfs reeds vergeeten had, en 'er niet meer aan dachte.

Ik wil mij hier niet inlaaten op de Vraage, of Duitschland een Eénhoofdige Staat, dan eene, onder eenen algemeenen Chef, veréénigde Maatschappij van Bondgenooten zij; of het van den vrijen wille van éenen Rijks-Stend afhangen zich van 't Rijks-Verbond af te scheuren! Wat den Hooch-Meister in Pruiffen betreft; 'er staat in 't Rijks-Afscheid van 1517, pag. 2. § 20.

„ Nademaal — nog niet gewisselijk: of de Hooch-
 „ Meister zich als een Lid bij 't Rijk wil voegen, of
 „ niet. „ De Grondstellingen te dier tijd schijnen alsoo
 niet zo streng geweest te zijn; doch men beweert ook
 wederom de noodzaakelijkheid der goedkeuring des
 Duitschen Rijks. Deeze onderwerpings-verdragen der
 Elzasfische Vorsten, zullen de Franschen antwoorden,
 zijn geene geheimenissen geweest. Men wist de Aan-
 spraaken van Frankrijks Kroone, en dus zijn deeze ver-
 dragen even min aan 't Keizerlijk Hof als aan de Mede-
 Sten-

Stenden en Rijks-Gerechten verborgen gebleeven. De Rechtbank van 't Rijks-Gerecht heeft opgehouden, en de Fransche Rechter-stoel te Colmar is in deszelys plaats opgericht; die Rijks-Kamer-Gerechts-Kas heeft haaren Bijdrag tot de jaarlijksche Kamer-schattingen, en de Rijks Armée haar aandeel aan den Toeschot verlooren.

Toen ware het tijd geweest om tegen te spreken; doch de Keizer en het Rijk hebben gezweegen, en door hun stilzwijgen de onderwerping der Stenden gevolgelyk goedgekeurd, even zo als ze ook geduld hebben dat Lijfland, Pruiffen, de Veréénigde Nederlanden, en zo meenig ander Wingewest des voormaligen Arelatfischen Rijks, zich van 't Duitsche Rijk los gescheurd, in vrijheid gesteld, of zich aan andere Machten wederom onderworpen hebben. Even zo goed moeten ook de tegenwoordige Bezitters van die Landen eene formeele goedkeuring des Duitschen Rijks door een Rijks-besluit aantoonen: doch zoude het Duitsche Rijk Pruiffen of Lijfland wel ooit uit de handen haarer tegenwoordige Bezitteren te rugge vorderen? en bezint het zich wel, dat de Koning van Pruiffen, met zijne Vrienden en Bondgenooten, in den Oorlog tegen de Franschen deel neemende, even daar
door

door Grondstellingen erkennen zoude, die Zijne eigene Souvereiniteit twijfelachtig deden worden? Zoude Rusland en andere Moogendheden, die zich in gelijken geval bevinden, daar op zwijgen? de Strijd betreft ook niet eens de Grond-heerlijke Eigendom der klagende Vorsten, alleen de Rechtbanken en Leenrechten zijn opgeheeven, en ook daar voor word hun eene genoegzaame schadelooshouding aangeboden. Alzo ware, niet de Hoogheid des Duitschen Rijks, die men honderd Jaaren lang geruft in vreemde handen zien kon, niet het Recht zelve, maar alleen de Natuurlijke bezitting van het zelve het eenig onderwerp des Strijds, die twee groote Rijken tegen elkanderen de Wapenen zoude doen opvatten; en dan mogte wel met recht de Duitfche Patriot vraagen, of zodanig een Onderwerp tegens al het Duitfche Bloed, het welk om 't zelve stroomen zoude, opweegen konde? Honderd Jaaren heeft nu 't Ligchaam des Duitschen Staats bestaan, zonder het verlies van deszelfs Hoogheid, en zonder de Bezittingen in den Elzas, aan te merken, of zich daarom zwakker te gevoelen; en nu willen Wij op éénmaal uit onzen honderd-jaarigen slaap opspringen, en een gekrijfch maaken als dat van eene Harpije, welke op het gekraak van de minste deur haaren Schat geloovt in ge-
vaar

vaar te zijn! LEOPOLD heeft den Vreede in 't Oosten met de terug gaave van geheele veroverde Wingewesten, met opoffering van twee honderd en vijftig millioenen Guldens, en honderd en dertig duizend menschen gekogt; en durvt Gijlieden hoopen, dat die Monarch, tegen eenen nieuwen met frissche krachten in 't Strijdperk tredenden Vijand, eenen anderen en veel schrikkelijker Krijg, die Hem gansch Nederland ten tweedenmaal kosten, en geheel Europa in vuur en vlam zetten konde, aanvangen zal? en dit alles slechts om het verlies van eenige elendige Stroo-Hutten in den Elzas, welke het Roomsche Priester-Rijk, en eenige vluchtende Aristocraaten, die met het zelve éene lijn trekken, ten voorwendzel gebruiken, om eene Natie, tegen 't vereende geweld van Kerkelijke, en Waereldlijke Aristocraaten aandruischende, weder onder den Voet te brengen? Ijdele Hoop! —

Koomt 'er voor uit! Even die zelfde Geest, even die zelfde Krijgs-Engel, welke onlangs te Nîmes en te Vannes dolken en zwaarden onder 't gemeen verspreidde, doet thans in Duitschland de schelle krijgs-trompet haare toonen aanheffen. Het Kerk-gebied onzer Bisschoppen en Aarts-Bisschoppen, de Rijkdommen en Macht hunner Fransche Ampts-broederen, zijn 't, wel-

ke men in den Elzas en Lotharingen te veroveren hoopt; door deeze krijgen de aanspraaken des Duitschen Rijks op de Hooge Waardigheid over de Bezittingen in den Elzas, en de Bezittingen der opgeheevene Leen-Rechten, eene Waarde, die men zedert honderd Jaaren over 't hoofd gezien had.

Doch wat raakt het ons Duitschers; of een Duitsch dan Fransch Bisschop de Franschen in den Elzas en Lotharingen ten Hemel leide! CHRISTUS Rijk is niet van deeze Waereld; en doch zoude men zeggen, als men de bezwaaren des Heiligen Vaders en onzer Bisschoppen hoort, dat men de Stemme eens Keizers van het Oude Roomsche Rijk in den kring zijner Steedehouders en Cijnsbaare Koningen, en in plaatze van de stem van PAULUS den Apostel, de stem van PAULUS den Rechts-Geleerden hoorde. Hoe? dan ook hier in het Rijk der Waarheid gelden Bezitting en Verjaaring? hoort men ook hier van hooge Rechten en Afkomsten? gordt men ook hier die zelfde Wapens aan, waar meede men de Goederen deezer Waereld verdedigt? Waarschuwingen, Leeringen, Vermaaningen, Overtuigingen en Voorbeelden der Deugd, waren de Wapenen der Bisschoppen, met dewelke Zij de halve Waereld overwonnen in de eerste tijden der Christe-

lijke Kerk; en deeze moeten ook de Wapenen der onzen zijn. Ook heeft het werkelijk niet gefaald aan ziel-roerende Harder-Brieven onzer Biffchoppen, en daar in hebben Zij de Plichten hunner Ambten vervuld. Zouden Wij Duitfchers nu noch daar en booven voor de Eeuwige Zaligheid onzer Vijanden vechten? moeten Wij hun den Oorlog verklaaren; dat is, hunne Vaders, Kinders, Broeders ombrengen, en de onze van hen vermoorden laaten? en, daar doch ieder Krijg een Schouw-Toneel van alle moogelijke Euvelen en Wanbedrijven is, hunne en onze Zonden vermeerderen? en onze eigene Zaligheid, waar meede Wij in eene diepe Vreede reeds zoo veel te doen hebben, om de Zaligheid eeniger Franfchen, die aan de Grenzen woenen, en dan nog zonder de geringfte hoop van eenen gelukkigen uitflag, in gevaar ftellen? Dan, zouden deeze verharde Menfchen, die niet céns de balzemen- de Harder-Brieven onzer Biffchoppen gehoor gaven, meer geneigd zijn aan ons Leeken te gelooven, als Wij hen plunderen, hunne Huizen boven hunnen kop in den brand fteeken, en hunne Kinderen voor hunne oogen wörgen? De Maagdeburgers kunnen nog ter deezer ure zich niet diets maaken, dat het den recht geloovigen Croäten van den Apostel TILLIJ, bij de
ver-

verovering hunner Stad, meer om hunne eeuwige Zaligheid, dan om het tijdelijk klinkend geld, zilvere kannen en lepels der Inwooneren te doen geweest zij. Het zekerste middel om zijnen Tegenpreeker tot zwijgen te brengen, is zekerlijk hem de keel af te snijden; doch dat het een middel ter overtuiging zij, zal niemand beweerden durven. Is het mogelijk, dat Vreedes-Gezanten, Leeraars eener Godsdienst, die algemeene Menschen-Lievde predikt, die zelfs de Liefde tot onze Vijanden tot een plicht maakt, welkers Stichter nog aan 't Kruis voor Zijne Moorders bad, dat deezem ons tot moorden opontbieden kunnen! Neen, Eerenswaardige Leerlingen van CHRISTUS, nimmer zullen wij zulke lasteringen gelooven! met Ulieden willen Wij voor onze Vijanden bidden, dat de Goddelijke Barmhartigheid den verblinden Franschen de oogen opene, om in te zien, dat niet de Keure der Geloovigen, zo als de eerste Kerk zich verkeerdelijk inbeeldde, maar eene beurs met goud, of aanbeveelingen van 's Koning's Gunstelingen, of Matreffen, of H, zo als 't Gemeene Volk dezelve noemen zoude, de rechte Deur tot CHRISTUS Schaap-Stal zij; dat een Bisschop tot 't Ridder spel geschikt, en met zestien Quartieren in de Archiven praalende, Gode welbehaaglijker zij,

dan een Biffchop, wiens hoofd met weetenschappen en kenniffe, en wiens hart met deugden voorzien is, doch wiens Groot-Vader men niet meer te noemen weet: dat deeze Deugden der Nieuwe Franfche Biffchoppen, hunne Gehoorfaamheid aan de Overheid en Wetten des Staats, hunne Menfchen-lievde, hunne Lijdzaamheid, de Eenvouwigheid hunner Zeden, hun dadelijk Chriftendom, daar hun de Roomfche ftempel feilt, in der daad niets dan blinkende Zonden zijn; en dat men maar alleen binnen Rome, zo als voorheen in den zeeven-jaarigen Oorlog de Berlijner Jood EPHRAIM uit echt koper Poolfche halve Guldens van zilver floeg, van allerlei zaaken Deugden munten kan. Er is een tijd geweest, dat Wij gedurende dertig jaaren in ons Duitsland niets deden dan Moorden, Rooven en Branden, om aan onze Proteftantsche verdoolde Mede-broederen een duideljk begrip van den Chriftelijken Godsdienst, en van de Kerkrechten onzer Biffchoppen in te boezemen; de beste Arbeiders in den Wijngaard des Heeren waaren toen de Croäten en Pandouren; gewis zouden zij menigen Zoon van den Heiligen DOMINICUS beschaamd hebben. Doch, hoe meer Steden en Dorpen door 't alleen Zaligmaakend Geloov in de Afche gelegd wierden, dies

te meer wies ook de macht des Satans; het ongeloof en de afkeer der Protestanten van zich weder onder de Kudde van zulke Harders te begeeven, die hunne Schaa- pen niet alleen weideden, maar ook scheeren en slach- ten lieten, en in welker Vaandels zij, door eene ver- blinding die de Hemel gedoogde, eerder 't teken des Wolfs dan dat des Lams meenden te ontwaaren. Dee- ze tijden zijn voorbij, en onze Natie, nu honderd vijftig Jaaren ouder, zal waarschijnlijk ook te wijs geworden zijn om, noch in 't laatst der achttiende Eeuw, eenen Kruistocht tegen de Franschen, tot nut van Rome's Kerk-gebied, te onderneemen. Dan, de Heerschappij dezes grooten Priester-Rijks, waar van Rome de Hoofd- stad en het Middelpunt is, is doch eigenlijk het voorna- me waarom thans met zo veel hitte gestreeden wordt.

De Eigendoms-Rechten der Waereldlijke Vorsten, in de Macht en Hoogheid des Duitschen Rijks, zijn ze- kerlijk een gewenscht voorwendzel, doch in de daad gaan deeze den Priesteren weinig ter harte. Het Duitsche Rijk is een Wingewest dezes grooten, over de gantsche Christenheid zich uitstreckenden Rijks, waar van de Paus de Opperheer en de Geestelijken de Beänten zijn. 't Is Hem onverschillig of de Provincie Duitschland groot dan klein zij, wen maar de Grenzen en

Rechten dezes Geestelijken Rijks niet verzet worden; wen maar de Priester-stand zijne Heerschappij en Onafhankelijkheid behoude. Daarom ergeren zich de Roomsche Kerk-Regenten zo zeer aan den Burger-Eed der Fransche Geestlijkheid, welke deeze Burgers der Hoofdstad der Waereld, in voorige tijden Heeren der Leeken, tot Onderdaanen en Dienaars van den Franschen Staat maaken zal. Met geene mindere hoogmoed dan voorheen 't Oude Rome haare Oud-Burgemeesters, Rentemeesters en Gezanten in de haar onderhoorige Wingewesten zond, zendt ook 't tegenwoordige Rome haare Bischoppen, Nuntien en Prelaaten uit. De naamen alleen zijn veranderd, de Roomsche Adelaar heeft zich in een Kruis, de Roomsche Katapulten in Bullen en Banvloeken, en de Senaat in een Consistorie verkeerd, — de Zaak is gebleeven, Rome, — dat is 't gelievde Vaderland deezer Heeren, de Staat welken zij dienen, voor welks Dienst Wij Leeken goedhartig genoeg geweest zijn, hen zo rijkelijk te bezoldigen, en waar voor wij nu vechten moeten. Langen tijd hadden de Geestelijke en Waereldlijke Aristocraten de handen in de beurs der goede Franschen, die intusschen steeds met uitgestrekte halzen op de teenen stonden, om naar het Hemelsche Jerusaleem,

lem,

lem, waar op men hen wees, en van waar zij alles tien dubbel te rug verwagteden, te loeren: zo lang deezen zich stil hielden, twiften geenen gestadig om den buit. Doch, nu de Franschen zich niet meer blinden laten, veréénigt het gemeen gevaar de beide strijdende Partijen. De Ex-bisdommen der Franschen hebben hunne Duitfche Medebroeders, en door deezen wederom de Waereldlijke Mede-Vorsten te hulp geroepen. Het is de gemeenschappelijke zaak der Kerk, zeggen Zij aan geenen; het is de gemeenschappelijke zaak der Koningen en Vorsten, zeggen Zij aan deezen, om beiden voor hunne zaak in de Wapens te jaagen.

Doch, kunt Gijlieden wel hoopen ooit een volwassen Mensch wederom in de enge kleederen zijner Kindsheid in te snoeren? zoude de Fransche Burger, die nu éénmaal weet, wat het is zich zad te eeten; die zijn Stroo-zak tegen een bed van vederen verwisseld heeft, wel zo geduldig zijne nog verwonde handen aan de Boeijens zijner Onderdrukken toe reiken? en de Weldaaden der pas gesmaakte Vrijheid zo ras vergeeten? om zich de hem overgelaatene Tiendens, en de lasten der Lijf-Eigenen, als ook alle de knevelarijen van Geestlijke en Waereldlijke Geweldenaaren te onderwerpen? Laat geene Aristocratische Sprookjes Ulie-

den aan de talrijke Heiren van misnoegde Franschen doen gelooven. Dan, wie zijn die Misnoegden, welke zich tegen de nieuwe Constitutie willen aankanten? Zijn 't misschien de Burgers en Boeren? Zij! het talrijkste deel der Natie, welke men van de zo lang gedraagene kluijsters van 't Despotisme eindelijk bevrijd heeft, zij zijn 't die de natuurlijke Vrienden en Beschermers der nieuwe Constitutie zijn.

De Adel? ook deeze is verdeeld; alle jongere Zoonen en Dochters zijn de verdedigers eener Constitutie, welke alle voordeelen der Eerst-geboorte vernietigt, en aan welke Zij hun geheel Eigendom te danken hebben.

De Geestlijkheid? alle nieuwe Bischoppen zijn aan de zijde van 't Volk, even als de Priesters; dit deel der Geestlijkheid, verre weg 't talrijkste, 't welk 't naast aan 't Volk en welks invloed op het zelve de sterkste is; ook deeze moet eene Constitutie beminnen, welke Haar, zonder eenige schending van 't heilig leerstellig (Dogmatiek) gebied, eene rijkere belooning bezorgt.

De Zoldaaten? 't kan misnoegde Officiëren geeven — doch de Burger-Eed, welke van hen gevorderd word, moet hen schiften; en de gemeene Zoldaaten, Zij die wederom den grootsten hoop deezes Stands uitmaa-

ken, zijn ook Medeburgers dezes Staats; Kinders van Burgers en Boeren, die ter eeniger tijd in hunner Ouderen bedrijf hoopen te rug te keeren, en der nieuwe Constitutie eene ruimere bezolding en een beter lot te danken hebben. De Nieuws-Papieren spreekten wel van vluchtende Prinzen, Edelen en Geestelijken, doch men hoort niet van uitgeweekene Land-Koop- of Handwerks-lieden, welken de Nabuurige Staaten, even als die geenen die door de Dweepzucht des XIV LODEWIJK's ten Lande uitgejaagd werden, met opene armen zouden ontvangen hebben. Eene handvol Edelluiden, de oudste Zoons van hun Geslachte, door 't groote Fransche Rijk verstrooid; eenige weinige Aarts-bischoppen en Priesters, die den Eed weigeren, wier Wapenen Zeegen en Vloek zijn; Lands-Pachters, Intendanten, Hofluiden, deeze of diergelijke zullen ongeveer uwe Aristocraatfche Bondgenooten zijn.

Geloovt Gijlieden wel met de hulp zulker Bondgenooten, vier-en-twintig millioenen Menschen, die niet om de geringe zoldij van eenige elendige kreutzers, zonder eenig eigenbelang, of met het beklagelijk vooruitzicht van eens als een Kreupele te zullen moeten bedelen, maar voor hunne eigene Vrouwen en Kinderen vechten, door Honger of door het

Zwaard te kunnen onderbrengen, of dezelve op de galen in ketens te kunnen klinken.

Daar Frankrijk, nog in Slaavernij, onder **LODEWIJK DEN XIV** tegen gantsch Europa streed, zonder de minste hulpe van de laatst verwonnene Wingewesten; wat zal dan het Vrije Frankrijk, met zo veel Lands en Volks zedert vermeerderd, niet kunnen uitvoeren? **ONZE XERXESSEN** zullen niet met de Slaaven eenes anderen **XERXES**, maar veel eer met Oude Grieken en Romeinen van vroegere Eeuwen, te strijden hebben, en de Toneelen van **MARATHON** en **THERMOPIJLAE** zullen weder vertoond worden. Nimmer zal 't eener Natie, die haar Brood met de Weduwen en Weezen hunner in den slag gesneuvelde Broederen deelt, zo als de Strijd bij Nancij voorgevallen ons bewezen heeft, die de verdiensten ten gemeenen beste bewezen zo te schatten en te beloonen weet, bij welke 't aandenken aan groote Mannen zo heilig is, zo als de Eere, aan de Schim des grooten **MIRABEAU's** toegeheilgd, bewijst, aan **SPARTANERS**, **MUCIUSSEN** of **DECIUSSEN** mangelen. Het Crediet eener groote, arbeidzaame Natie, die een der aanzienlijkste, welgelegenste en vruchtbaarste Rijken bewoont, en met de eerlijkheid en trouw eens algemeenen Burgers haare schulden

den

den betaalt, zal onbeperkt zijn. Gijlieden zult dat zelfde Frankrijk, met die zelfde rijke bronwellen, die haare Nijverheid en Koophandel openden, waar voor ééns geheel Europa beevde, nu door nog gantsch andere Menschen bewoond vinden, door menschen die vrij leven of sterven willen; welker natuurlijke Dapperheid en Moed, door 't dubbel gevoel van Eere en *Enthufiasme* voor de Vrijheid, tot eenen veel hooger graad geklommen is; in hunne harten zult Gij de Grondwetten der nieuwe Constitutie met onuitwifchbaare trekken ingeprent vinden.

Deeze Grondstellingen, welke de Franschen reeds voor lang in hunne Moedertaale geleezen hebben, en welke onder hen in zwang geweest zijn, zijn nu eenmaal tot den rang van algemeene Volks-denkbeelden opgeklimmen, en de Vrijheids liefde is tot eene Volkshartstocht geworden, waar mede de gantsche Natie doordrongen is, en welke een zeker Schild voor haar is, waar op alle de Baijonetten kunnen afstuiten. De wonden van 't Despotisme smarten nog te zeer, en 't aandenken aan deszelvs gruwelen is noch veel te nieuw, dan dat de Franschen eene willekeurige Eénhoofdige Regeering zouden dulden. Zo lang Gijlieden hen geen water der vergetelheid kant doen drinken, is al uw poogen

gen

gen om hen met den Slaaven-geestel weder tot hunne voorige en alles duldende lijdzaamheid te brengen, te vergeevs. Meent Gij van gantsch Frankrijk een *la Trappe* Klooster te maaken? Gijlieden kunt, misschien, de overwinning tegen de Franschen bevechten, gantsche Gewesten uwer Macht onderwerpen, doch nimmer zult gij de Natuur der Menschen of hunne Begrippen veranderen. Gijlieden kunt eenen Leeuw opsluiten, eenen Lijnx in een hok zetten, doch te vergeefs zoekt gij dezelve te temmen, als Leeuw en Lijnx zullen Zij weder, uit hunnen kerker los gelaaten, te voorschijn treden; met honderd duizend Zoldaaten moogt Gij voor eenen tijd den Elzas onderwerpen; doch daarom hebt gij nog niet geheel Frankrijk onder Uwe macht; even zo als de verovering van Nieuw-Jerseij op verre na gantsch Noord-America niet onder 't juk bracht; en offchoon 'er één Wingewest overweldigd is, daar door is het gantsche Land nog niet overwonnen. Trekt uwe honderd duizend mannen te rugge, en Gij hebt de voorige Elzassers weder. Een Land, door vier-en-twintig millioenen Slaaven bewoond, te veroveren, is geene onmogelijkheid; want wat raakt het den Slaav, wien Hij tot zijnen Meester hebbe? doch vier-en-twintig millioenen vrij

der-

denkende Menschen, die met een Enthusiasme hunne Vrijheid lieven, tot Slaaven te maaken, en in de Slaavernije te houden, is eene Herzenschim. Voor iederen Franschen Burger ware eene Schildwagt nodig; de Despoot konde zich maar alleen door Uitheemsch Krijgsvolk staande houden, en alle de Macht zijner Nabuur te zaamen geboomien ware niet toereikende. Naauwlijks haddet Gijlieden den rug gekeerd, of Frankrijk ware weder vrij. Waart Gijlieden Overwinnaars; 't geluk uwer wapenen zoude uwen wat verder afgelegenen Nabuur onrust veroorzaaken; 't mistrouwen zoude aan Ulieden uwe Bondgenooten beneemen, en de Franschen zouden wel draa, in 't midden uwer, hulpe en vrienden vinden. Gijlieden zoudt eene vergoeding uwer onkosten vorderen, en niemant U dezelve gunnen; bij de deeling der Buit zoude de ééne vriend tegen den anderen 't zwaard trekken, en eindelijk de rechte Eigenaar kloomen, en hen beiden wegjaagen.

Tot hier toe heb ik Ulieden als Overwinnaars beschouwd. Doch het Krijgs-geluk is veranderlijk: en is 't wel waarschijnlijk, dat de Franschen niet eene Zeegezullen bevechten? en de weg naar uwe Landen is voor hen open: ééne Overwinning-slechts, en Neerland en Luik, die met een uitgestrekt verlangen naar eene Krijgschen

fchen Duitschland en Frankrijk wagten, zijn ten tweedenmale verlooren, en Kroonen en Vorsten-Hoeden zullen waggelen. Ik geloof wel, dat gij de kanonnen en bajonetten der Franschen niet vreest; zij zijn dapper, — uwe Legers zijn het ook, — maar hunne staatkundige Catechismen en Predikers, hunne gedrukte Schriften aan 't Volk, welke bij gantsche wagens vol, gelijk ook hunne Drukperfen, hun leger volgen zullen; deeze zijn het die ik vreeze. Wij wandelen op eenen ondermijnden en met brandstoffen aangevulden grond; de dood is onder onze voeten. Ieder Regent heeft, zelfs in eene diepe Vrede, honderd Argus oogen nodig, om iedere van de Seine snel overvliegende vonk te dooven. 'T gebucht van eenige enkele weerlooze Zendingen eener misschien ingebeelde Propaganda, kan Ulieden ontlasten, en Gijlieden wilt deeze Natie uitnodigen, om met meer dan honderd duizend gewaapende Apostels, door ervaren Veldheeren aangevoerd, over uwe Grenzen te köömen, om hunne Staatkundige Geloovsbelijdenisse met het Zwaard in de hand uit te breiden! de Kenners der oude Historien bewonderen dikwijls de macht van 't Fanatisme, waar mede Godsdienstige Swermen, uit 't midden der Arabische Woestenen

voort-

voortgesprongen, een groot deel des Aardbols aan hunne Godsdienstige Begrippen onderworpen hebben. Doch dit zoude in de daad noch maar eene kleinigheid zijn, in vergelijking van de overwinning op eene Staatkundige Geloofs-belijdenisse, die voor de talrijkste Classe der Onderdaanen, de Burgers en Boeren, zo aanlokkelijk is. Het zoude den Franschen weinig moeite kosten, den Boer, die nu drie Daalers betaalen moet, te overreedden dat hij 'er maar twee schuldig ware. Deeze Geloofs-belijdenisse, die Tienden, Lijf-eigendommen, Hof-diensten, en zo veele burgerlijke lasten wraakt, zoude schielijk rondsom aangenomen worden. Uwe Volkeren zouden tot de banieren der Franschen overloopen, en deezē zouden in de Krijgskunde, even als in de Grond-wetten hunnes Staats- en Volks-Rechts, derzelve Leermeefters zijn. Als 't Fanatisme een vuur ware, 't welk 't gansche Waereldrond in brand stak, zo zouden de werkingen dezer Staats-Zwermerij even eens zijn als de uitwerkzels eener Aardbeeving, welke gantsche Koningrijken 't onderst boven keert, en vlakten agter laat, waar even te vooren bergen stonden. Uwe Hovelingen zullen Ulieden veelligt zoeken gerust te stellen en te overreedē, dat Gijlieden in uwe Staaten niet zulke schrikkelijke schokken te vreezen hebt;

door

door Loon-Dichters en Lof-Redenaars zullen ze Ulieden met de schoonklinkende naamen van **TITUS** en **TRAJANUS** zoeken te vleijen; uwe Regeering zal de Goude Eeuw, Gijlieden de Liewelingen uwer Onderdaanen zijn. Doch laat Ulieden door deeze aangename Musijk niet in eenen gevaarlijken slaap wiegen! als Gijlieden weten wilt, of Gij de lievde uwer Onderdaanen bezit; zo vraagt niet uwen Hovelingen of Dienaaren, welken menschen-vrees of eigenbaat den mond sluit! Neen! vraagt aan de onderscheidene Standen uwer Onderdaanen; doorreist het Land, doch niet met den spoed eenes reizenden die op weg is naar de Carnaval's vermaakelijkheden der naaste Hof-stad. Beoordeelt niet den toestand uwes Lands naar den schoonschijnenden Welstand uwer Hof-stad, of andere Hoofd-steden des Lands; niet naar de Velden die 't naast aan uwe Dorpen liggen; verlaat de groote Hoofd-wegen, bezoekt de kleine Land-steden, de afgelegenste Dorpen en Landen; beschouwt 't Vee des Landmans, let op zijne Wooning en Kleeding; wen Gij dan veele ingestorte huizen, en verlaatene akkers vindt, welke de vlijt der Grootvaderen bebouwde, en op welke thans de magere Dorp-Koeijen her om strijken, en elendige geraamten, welken de Elende en Honger op 't weezen geschilderd is,

is,

is, ziet voortsleepen; vraagt dan naer de oorzaaken deezer Elende, deezer ingestorte Huizen, en deezer verlaatene Akkers; raadpleegt de Volks en Verteerings-Lijsten des Lands, vergelijkt dezelve met de qua- draat oppervlakte uwer Landen; met uwe Tol-regis- ters; met de inkomsten en uitgaaven uwes Staats; met de Lijsten uwer Ambtenaaren en Krijgsmacht; vraagt naer de voortbrengezels (Producten) des Lands, naer de wijze om dezelve te bouwen en te verbeeteren; naer den in- en uitvoer; naer de manier op welke de openbare lasten geheeven worden; naer de waarde der gronden; naer de oorzaaken die den Landbouw hinde- ren, en aan de vlijt der Kooplieden schadelijk zijn; naer de deugden en gebreken des Volks; naer de waare re- den van 't beurtelings bloeijen en afneemen van dit of geen Gewest, van deeze of geene Tak des Han- dels, — dan zult Gijlieden, den Staat van 't goede en 't kwaade, van overvloed en gebrek in uwe Landen opmaakende en te zaamen vergelijkende, de Hoofdfom der te vreedene en te onvreedene Onderdaanen gemak- kelijk bereekenen kunnen; gelijk ook den graad, tot welken derzelve Trouwe de verleidingen der gewa- pende Franschen wederstaan kan.

Dan, laat uwe Hoope noch zo groot zijn, echter

ho

D

zal

zal dezelve U het gevaar eener zodanige Verzoeking niet kunnen verbergen. En waarom wilt Gij nu U zelve en uwe Onderdaanen aan zulk een schrikkelijk gevaar, om eens vreemden wille, jaa al waare het ook om Uw eigen belang, blootstellen? nimmer kunt Gij voor alle die ondenkelijke, daar uit voortkoomende elenden eenige vergoeding erlangen. Zo lang den Onderdaan maar alleen de inkomsten van den Staat en niet de uitgaaven van denzelven bekend zijn; zo lang deeze licht-schuwende Zucht tot geheimhouding, die eenen sluizer over de bestuuring van de Zaaken onzes Staats trekt, blijft aanhouden; zo lang zal Deeze ook maar alleen het drukkende der openbaare Lasten gevoelen, zonder eenig het minste bezef, dier Weldaaden, welke Hij U te danken hebbe, te ondervinden; zo lang zal het mistrouwen en de onvreedenheid de gemoederen beheerschen, en zo lang staat U te duchten, dat dat zelfde Vuur, 't welk het Huis uwes onvoorzichtigen Nabuurs verteerde, ook eens 't uwe zal aansteeken.

Doch, verlaat Gijlieden U, misschien, op uwe Soldaaten! — Deezen zijn de Zoonen, Broeders, en Vaders uwer Burgeren en Boeren. Geloovt Gijlieden, dat de Soldaaten-rok de menschelijke Natuur verandert,

TEGEN DE FRANSCHEN. 51

en dat de Vader om zijns Vorsten wille op zijnen eigen Zoone zal schieten? een geduurige Schildwagt, die, voor het geringe loon van eenige Kreutzers, Ulieden en uwe Rechten, tegen zich zelven, zijne Ouders, Kinders, en Medeburgers, ja tegens het algemeen erkend belang eener gantsche Natie, beschermen zal, is eene zeer onzekere Wacht. Stelt eens dat het Ulieden gelukte, met hulp uwer eigene of vreemde Benden, de Franschen te rug te jaagen, en uwe misleide Onderdaanen onder 't Juk te brengen; zo zoudt Gijlieden echter over de Lijken uwer eigene Onderdaanen te rug moeten keeren; uw Land zoude gelijk in Brand gesteeke Steeden zijn; eene eeuwigduurende haat zoude Ulieden bij blijven, en Gijlieden zoudt de offers eener vreemde wraakzucht zijn.

Onder alle Vorstelijke Nabuuren van Frankrijk, hebben de Duitsche Vorsten de meeste redenen zich over hun lot geluk te wenschen. De gesteldheid des Ditschen Rijks strekt tot eenen genoegzaamen dam voor den stroom van 't Volks-geweld, die hunne Heerschappij en Rechten noch lang beschermen zal, en hen, zo lang zij met Frankrijk vrede houden, voor de onheilen beveiligt, welken de grootste en onbepaaldste Koningen 't eerst onderheevig zijn. Deeze verdeelde in-

richting des Duitschen Rijks, deeze meenigte van verschillende Staats-gesteldheeden, zelfs de onderwerping der Duitsche Vorsten aan eenen Hoogeren Rechter, welke den Onderdaanen ten minsten de hoope laat om gerechtigheid en hulp tegen hunne overmachtige Lands-Heeren te kunnen krijgen, en die Hen voor vertwijffeling bewaart, — is hunne zekerheid. Wij hebben even zo veele Volken, even zo veele en verscheidene Volks-belangen, even zo veele verscheidene Bezwaaringen, als Wij Vorsten hebben. De Duitsche Burger en Landman heeft geen Parijs, geen algemeen Middelpunt, waar in zijne Macht, zijne Bezwaaren, en zijne Wenschen te zaamen loopen; hij heeft geen gemeenschappelijken Band of Doel; de SWAAB en de SAX kennen elkander niet, en hebben niets dan de Taal gemeen. Beweegt zich de MENTZER, zo trekt de HESS tegen Hem op; en wil Deeze niet gehoorzaamen, zo koomen OPPER- en NEDER-SAXEN Hem dwingen. De MENTZER zoude niet tegen zijnen ERFURTSCHEN, hoewel wijd afgelegenen, Mede-burger gevochten hebben, doch Hij was gewillig om de waapenen tegen zijnen Duitschen Landsman in LUIJK op te neemen. — Duitschers zullen dus ook noch uittrekken om Duitschers onder het juk te brengen. —

Ook

Ook is 't grootste deel onzer Duitsche Burgeren en Boeren veel te verre achter uit, om zodanige begrippen van Staats-zaaken te formeeren, als de Franschman reeds lange had. Hij eet te veel en leest te weinig. Als hij voor de groote behoeftens zijner eigene, zijner Vrouwe, en zijner Kinderen Maagen, en dan noch voor zo veele andere behoeftens zijnes stands gezorgd heeft, zo is de avond daar, en hij ijlt vermoeid te rust.

Bouwt echter niet te sterk op zijne hongerige Maagen en zijne Onwetendheid. Juist deeze Honger kan en zal Hem eindelijk woedend maaken, als Hij ziet dat Hem de groote behoeftens des Staats hinderlijk zijn: Hij heeft noch altijd eenen den Godsdienst geheiligen Dag van Rust ter Weeke, dien Hij 't gezelschap der zulken, die met hem één lot voelen, en der gemeenschappelijke bespiegelingen over zijnen Staatskundigen (Politiquen) toestand, over zijne Rechten en Plichten, en over de Verbetering zijns Lots, toewijden kan.

De Boeren-Krijg van de zestiende Eeuw, en de, hoewel schielijk voorbij geweest zijnde, lichte Volksbeweegingen bij onze tijden in SAXEN, aan den RHIJN, in WESTPAALEN, in SWAABEN voorgevallen, zijn waarschuwingen, die niet te verachten zijn; — 't zijn te

kens eener brandbaare, overal verstrooide, stoffe, die licht ontsteeken word, wanneer inwendige vertwijffeling dezelve aanstookt, en een uitwendige krijg tegen de Franschen, even als een wind, het verborgen vuur in eene lichte laaije vlam zal doen uitbarsten. Tegen een zodanig geweld zullen uwe Bondgenooten en 't Staats-gestel uwes Rijks te zwak zijn.

Wat helpen de beste instellingen ter brand-blusfing in eene Stad, die van binnen en buiten door den Vijand aangesteeken word, en waar de Bluffer zelfs, in plaats van met water, het vuur met olie dempen wil.

Wacht U dus zijne Maag te vertoornen, en hem den kop op hol te maaken. Zoekt den Vreede tusfchen de behoeften des Staats, des Hofs, en de Zijne — door wijze inkrimpingen eener schuldige overdaad, die zijn hongurig oog beledigt, door eene vermindering zo wel van de gewaapende als ongewaapende Verteeders, welke hij moet voeden, wederom te herstellen; laat den veel licht wat te sterk gehouden teugel vieren, laat hem de hoope, om, in geval van nood, ook zelfs tegen zijnen Lands-Heere bij het Rijks-Gerecht hulp en bescherming te kunnen vinden; laat Ulieden niet door eene valsche Eergierigheid verleiden, om naer 't blinkende van een willekeurig, onafhankelijk, doch
zeer

zeer gevaarlijk geweld te streeven, 't welk steeds, gelijk ons 's Nabuurs voorbeeld leert, in Volks Revolutien te eindigen, en zich zelve onder zijne eigene puinhoopen pleeg te begraven.

Laat hem in zijne geluk-zaalige onweetendheid! — En gaat Ulieden uwe rust, en 't welzijn van de Ulieden aanbetrouwe Volken, ter harte; zo tart doch uwe Nabuuren aan de andere zijde des Rhijns niet, om uwe Onderdaanen, tot 't aanneemen van nieuwe Staatskundige Geloofs-artikelen, die zij om hun eigen voordeel zo gaarne zullen aanneemen, en welke zij éénmaal aangenoomen hebbende met eene bijna dierlijke woede zullen uitoeffnen, met de wapenen in de hand te koomen overreeden.

De Franschman kan zich in de eerste opwellingen eener te fel getergde woede vergeeten, — doch koomt wel dra weder tot zich zelve, en blijft een mensch; de zachte gevoelens der menschheid en des medelijdens vervullen weder, na eene korte afwezigheid, geheel en al zijne ziel. Waarlijk! de Naakoomeling zal nauwlijks kunnen gelooven, dat eene zulke verbaazende Staats-omkeering zo weinig bloeds kostte; en dat de Natie, door zo veele Eeuwen heen getrapt, door alle mogelijke gruwelen en verachtingen gezard, zich

mer

56 DE KRUIS-TOCHT TEGEN DE FRANSCHEN.

met zo weinige offers haarer wraake bevreedigen liet. Geloovt Gijlieden wel, dat de Duitfche Burger en Boer voor eene gelijke maatiging vatbaar is, dat Hij zo fchielijk op 't fpoor der Reeden zal te rug keeren? Neen! Hij is een halve Wilde; als een Tijger zal hij alles ombrengen, wat Hem voor koomt. Zo wijd der Franschen Waapenen reiken, zullen de Huizen der Vorften, des Adels en hunner Dienaaren in vlamme ftaan, en de rookende Landen aan den Rhijn zullen gewis gantsch Duitfchland eene verwoefing aankondigen, daar alle de fchrikkelijke rampen des dertig jaarigen Krijgs niet bij te vergelijken zijn. Wij woonen in de naerbijheid eenes zacht flumerenden Leeuws; doch wacht U Hem te wekken, op dat Hij niet opspringe, en den fchuldigen met den onfchuldigen verfcheure.

* * * * *
* * * * *
* * * * *